

11th International Conference on Language , Literature , Culture and History Studies

«جان» در ادبیات پهلوی

محمود جعفری دهقی

استاد گروه فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشگاه تهران

امین شایسته دوست

پژوهشگر مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی (مرکز پژوهش‌های ایرانی و اسلامی)

چکیده

«جان» یکی از اصطلاحات مهم فلسفی و کلامی در ادبیات پهلوی است و از آن به‌عنوان عنصری مینوی در ترکیب انسان یاد می‌شود. این اصطلاح اهمیت خود را در ادبیات فارسی حفظ کرده است؛ اما اصطلاح «جان» در متون فارسی، گاه در معنای دقیق و متمایز خود به‌کاررفته است و گاه به‌جای اصطلاح «روان» آمده است و معنی و کاربرد این دو اصطلاح با یکدیگر خلط شده است. برخی از پژوهشگران بر این باوراند که ریشه خلط و جابجایی این دو اصطلاح را باید در ادبیات پهلوی جستجو کرد. این پژوهش با تکیه بر شواهد متنی و روشی تطبیقی می‌کوشد به این پرسش پاسخ دهد که آیا ریشه این تشتمت کاربرد را اساساً باید در ادبیات پهلوی جستجو کرد یا در ادبیات فارسی؟

واژگان کلیدی: روان، جان، نفس، روح.